

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ

Т. Л. Керанчук , к. екон. наук

Національний університет харчових технологій

За 2013 рік сільськогосподарські підприємства по виробництву молока отримали 7860,5 млн. грн. чистої виручки від реалізації продукції, при цьому позитивний фінансовий результат склав 930,2 млн. грн. Рівень рентабельності в 2013 році становив 13,4%. Порівняно з 2012 роком прибутковість молока збільшилася з 2,3% до 13,4%, [1].

За 9 місяців 2014 року спостерігається позитивна динаміка у надходженні молока на переробні підприємства.

Так, за III квартал 2014 року надходження молока становило 3643,8 тис. тонн, що на 4 % більше до відповідного періоду минулого року. Зокрема: закуплено від сільськогосподарських підприємств 1859,1 тис. тонн (на 4,8% більше відповідно до аналогічного періоду минулого року), від господарств населення - 1412,6 тис. тонн (на 0,8% більше у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року), від інших господарських структур - 348,9 тис. тонн (на 12,1% більше відповідно до аналогічного періоду минулого року), прийнято на давальницьких засадах – 5,2 тис. тонн (на 20,2% більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року), надійшло молока власного виробництва - 18 тис. тонн (що на 22,3% більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року).

У структурі надходження молока від сільськогосподарських підприємств молоко I гатунку складає 52,1 % до загального об'єму, вищого – 33,2 %, екстра – 8,9%, II гатунку – 5,6%.

У сировині, яка закуплена у господарств населення переважає молоко II та I гатунку - 83,1% та 12,1 % відповідно, [2].

Але сучасні виклики зовнішнього середовища висувають нові вимоги щодо функціонування всіх українських підприємств харчової промисловості, і зокрема, підприємств молочної промисловості. На теперішній момент однією з головних проблем в галузі виробництва та переробки молока є скорочення зовнішніх ринків збуту для вітчизняних підприємств у зв'язку з погіршенням торгових відносин із Росією. Адже Росія є найбільш крупним партнером України по експорту: на її частку в січні – серпні 2014 року припадало 24,6%, [3]. Демонстрацію цієї ситуації можна побачити в таблиці 1. Як свідчать її дані, скорочення обсягів реалізації продукції має місце по більшості товарних позицій, особливо по сиру та сироватці.

Таблиця 1

Експорт молочних продуктів з України в липні - серпні 2014 року

Вид продукції	Липень 2014, тис. т	Серпень 2014, тис.т	Темп зниження, %
Молоко	5,5	3,39	-38,4
Сухе цільне молоко	0,23	0,27	-17,4
Масло	1,93	1,00	-48,2
Сир твердий	1,05	0,34	-99,8
Сироватка	1,73	1,25	-99,2

У вересні 2014 року Україна скоротила експорт молока та вершків не згущених до 4,84 тис.тонн, проти 6,39 тис. тонн у серпні.

В такій ситуації макросередовище вимагає зосередження зусиль керівників молокопереробних підприємств на пошуку альтернативних ринків для збереження конкурентних позицій та забезпечення стабільного розвитку підприємств. Такою альтернативою може стати або реалізація молочної продукції на внутрішньому ринку. Потенційні можливості для цього існують, як свідчить інформація таблиці 2. Або збільшення обсягів експорту продукції в інші держави, які є партнерами по експорту, наприклад: Туреччина (частка в експорті всієї продукції 6,2%), Польща (частка 3,9%), Білорусь (частка в експорті всієї продукції 3,3%), Єгипет (3,5%).

Таблиця 2

Частка продажу споживчих товарів, які вироблені на території України, у товарообороті торгової мережі підприємств (юридичних осіб), [4].

(у % до відповідної товарної групи)

	І півріччя	
	2013	2014
Усього по торговій мережі	58,0	59,2
Продовольчі товари	85,7	86,0
м'ясо та птиця свіжі та заморожені	95,8	97,7
м'ясо копчене, солоне та ковбасні вироби	95,0	94,6
консерви, готові продукти м'ясні	94,5	95,8
риба і морепродукти харчові	63,7	60,2
консерви, готові продукти рибні	72,4	70,0
молоко та продукти молочні	93,4	93,7
сир сичужний, плавлений та кисломолочний	83,8	85,7
масло вершкове	97,1	97,4

В зв'язку з вищезначеними проблемами на підприємствах молочної галузі виникає потреба в застосуванні новітніх комплексних підходів щодо управління їхньою діяльністю, які б забезпечували досягнення стратегічних цілей і сприяли підвищенню результативності їх діяльності.

Література

1. Експрес-випуск Державної служби статистики від 02.04.2014р. № 122/0/06.3вн-14 «Економічні результати сільськогосподарського виробництва за 2013 рік» [Електроний ресурс]: Держ.служби статистики.- Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Матеріали офіційного сайту Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електроний ресурс]: Мінагрополітики та продовольства України. - Режим доступа: <http://minagro.gov.ua/node/14887>
3. Експрес-випуск Державної служби статистики 15.10.2014р. № 439/0/08.2вн-14 «Зовнішня торгівля України товарами за січень-серпень 2014 року», [Електроний ресурс]: Держ.служби статистики.- Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. [Експрес – випуск Державної служби статистики від 19.09.2014 № 405/0/08.1вн-14 «Продаж споживчих товарів, які вироблені на території України, у торговій мережі за I півріччя 2014 року» [Електроний ресурс]: Держ.служби статистики.- Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>